

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Богданов Є. А.

здобувач

*Навчально-наукового інституту права
імені князя Володимира Великого*

*Міжрегіональної Академії управління персоналом
м. Київ, Україна*

Одним із засобів доказування на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень у сфері пенсійного забезпечення в Україні, є проведення обшуку, внаслідок якого отримується інформація, що становить доказову базу в кримінальному провадженні.

Найважливішими умовами успішного проведення обшуку є наявність повних і точних відомостей про шукані предмети, а також ретельна попередня підготовка до обшуку (збір орієнтуючих відомостей про об'єкти майбутнього обшуку й осіб, яких будуть обшукувати, правильний підбір учасників обшуку та підготовка необхідних технічних засобів). Як свідчить вивчення судової практики, серед клопотань про надання дозволів на проведення слідчих (розшукових) дій, за дозволом на проведення яких слідчі зверталися до слідчих суддів місцевих судів, були обшуки за місцем роботи підозрюваного. Такий обшук був спрямований на виявлення документів, засобів і матеріалів підробки, грошей, цінностей, документів, пов'язаних із вчиненням кримінального правопорушення.

Обшукувалися службові кабінети, приміщеннях бухгалтерії, інші приміщення.

Фактично можна говорити про те, що сама процедура обшуку не достатньо врегульована. Тим не менш, деякі межі встановлені досить чітко:

- по-перше, обшук можливий тільки на підставі рішення слідчого судді;
- по-друге, має бути чітко вказано, що саме шукається і в якому саме місці (приміщенні).

Крім того, ст. 223 КПК передбачає загальні вимоги до всіх слідчих (розшукових) дій і для обшуку застосовні такі:

- 1) проведення в денний час (з 6.00 до 22.00), за винятком випадків, коли затримка в його проведенні може призвести до втрати слідів правопорушення або втечі підозрюваного;
- 2) проведення у строки, передбачені для досудового слідства, за винятком випадку проведення обшуку за дорученням суду.

Варто звернути увагу, що присутність понятих при обшуку (крім обшуку житла чи володіння особи) не вимагається незалежно від того, чи ведеться безперервна відеофіксація його ходу. Їх залучення цілком залежить від прокурора або слідчого, що проводить обшук.

При обшуках у кримінальних провадженнях за кримінальними правопорушенням у досліджуваній категорії виявлялися і вилучалися: бланки документів – як чисті, так і напівоформлені, перероблені, змінені, зі штампамі, печатками; прибутково-видаткові документи; залишки знищених документів; щоденники, записні книжки, записки з адресами і телефонами, рахунками; технічні засоби підробки документів (сканери, принтери, комп'ютери, печатки, штампи, речовини для травлення тексту); грошові кошти, цінності, акції тощо; викрадене майно.

Особлива увага зверталася на предмети зі слідами злочинних дій і слідами рук та інших можливих слідів співучасників.

Слід зауважити, що залучення спеціалістів (у контексті пошуку та фіксації джерел інформації про кримінальну подію) – це не лише доцільна форма застосування спеціальних знань і технічних засобів під час провадження слідчих (розшукових) дій, але й гарантія якісного та ефективного виконання слідчим своїх професійних обов'язків у конкретних умовах. Особиста участь спеціаліста у підготовці та проведенні слідчих (розшукових) дій – це не перекладання слідчим частини своїх обов'язків, а необхідність грамотного використання спеціальних знань із різних галузей науки й техніки з метою якісного досудового розслідування кримінального правопорушення [1; 2].

Звернемо увагу, що розповсюдження у суспільстві відеотехніки, до масового побутового рівня вплинуло на збільшення кількості проведення оглядів електронних документів (відеозаписів) записаних та збережених на цифрові носії інформації (флеш-карти, оптичні диски та ін.), які нерідко долучаються до матеріалів кримінального провадження за клопотанням потерпілих, чи сторони захисту, або отримані за запитом слідчого, чи на виконання ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей і документів [3, с. 107]. Огляд цифрових носіїв інформації, електронних документів (файлів з матеріалами відеозапису) здійснюється за загальними правилами передбаченими гл. 19 КПК України (загальні положення досудового розслідування).

Таким чином, об'єктами пошуку під час проведення обшуку є: документи, що свідчать про призначення, нарахування та отримання пенсії (100%); документи, що засвідчують шахрайські дії спрямовані на безпідставне отримання пенсії, зокрема ті, що підтверджують внесення та подання неправдивих відомостей (58%); готівкові кошти (56%); мобільні телефони (40%); комп'ютери та інші носії інформації (38%).

Література:

1. Лучко О. А. Огляд у кримінальному досудовому провадженні : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.09. Маріуполь, 2021. 269 с.
2. Литвинов О. М. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 528 с.
3. Сердюк В. П. Відеозапис у кримінальному провадженні України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2016. 224 с.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гончар Д. В.

аспірант

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Конституція України законодавчо визначила, що найвищою соціальною цінністю у країні є людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека. З огляду на це положення, у кримінальному законодавстві України протидії кримінальним правопорушенням проти особи, зокрема і умисним вбивствам іноземців, надається особлива увага. Ці кримінальні правопорушення відповідно до ст. 12 Кримінального кодексу України відносяться до категорії тяжких й особливо тяжких, за їх вчинення передбачені суворі покарання [1, с. 20].

Необхідно відзначити, що протидія кримінальній корупційній протиправності, яка, без сумніву, є одним із важливих напрямів внутрішньої політики країни, значною мірою залежить від діяльності органів, підрозділів та уповноважених осіб, що виконують таку діяльність. Тому високі вимоги, що висуваються до працівників органів оперативно-розшукової діяльності, мають бути підкріплені комплексом правових гарантій їхньої діяльності, а також правовим забезпеченням, яке б дало можливість ефективно здійснювати покладені на них обов'язки.

Завданням оперативно-розшукової діяльності вважається пошук і фіксація відповідних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які визначена Кримінальним кодексом України, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави. Оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що виконуються із застосуванням оперативних